

Uutiset

Kela aikoo lakkauttaa vaativan lääkinällisen kuntoutuksen ryhmäterapiat

Joensuulaiset ryhmäpsykoterapian asiakkaat ovat tehneet kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Saija Kauhanen

Joensuulaiset psykoterapian asiakkaat **Lasse Kuurila**, 44, **Miia**, **Emilia** ja **Tero** ovat kauhuissaan. Ryhmäterapia on edistänyt heidän kuntoutumistaan merkittävästi. Nyt se uhkaa loppua.

– Minulla on kova halu kuntoutua 100-prosenttisesti työelämään, ja ryhmäterapia on ainoa terapia-muoto, joka on oikeasti auttanut minua. Nyt pelkään, että kuntoutumisprosessini katkeaa, Emilia kertoo.

– Ryhmäterapia on ollut syy lähteä kotoa kaksi kertaa viikossa muiden ihmisten pariin, Tero sanoo.

– Ryhmässä on voinut sanoa toiselle, että "miten sinä nyt noin ajattelet". Se on tärkeää oppia vuorovaikutuksen säännöistä myös ryhmän ulkopuolisessa elämässä, Miia pohtii.

”

Ryhmässä saa tärkeää oppia vuorovaikutuksen säännöistä myös ryhmän ulkopuolisessa elämässä.

Kaikki neljä ovat Joensuussa vastaanottoa pitävän psykoterapeutti **Eeva-Kaisa Leinosen** asiakkaita. He ovat käyneet Leinosen ryhmämuotoisessa psykoterapiassa vuosia, aloittaneet kuntoutuspsykoterapiasta ja siirtyneet myöhemmin vaativan lääkinällisen kuntoutuksen ryhmäpsykoterapiaan.

Jälkimmäisen kuntoutusmuodon Kela aikoo lakkauttaa vuoden loppuun. Perusteena on vähäinen kysyntä.

Viime vuonna lääkinällisen kuntoutuksen ryhmäterapiassa sai 246 asiakasta.

Näistä 28 sai ryhmäpsykoterapiaa.

Uusien sopimusten mukaiset terapiat alkasivat vuoden 2027 alussa, jolloin Kela mahdollistaa ryhmäkäynnin osana yksilöterapiota.

– Käsitteiseni mukaan Kelassa on koettu tämän pienen terapiamuodon kilpailuttaminen liian raskaaksi, vaikka se on hyvin kustannustehokasta. Ensi vuosi on jättämässä asiakkaat tyhjän päälle, Leinonen harmittelee.

Lasse Kuurila sekä haastattelussa sen arkaluontoisuuden vuoksi vain etunimillään esiintyvät **Miia**, **Emilia** ja **Tero** ovat tehneet eduskunnan oikeusasiamiehelle kantelun ryhmäterapiamuodon säilyttämisestä.

Syyskuussa jätetyssä kantelussa he vetoavat Kelan kuntoutuslakiin, johon on kirjattu vaativan lääkinällisen kuntoutuksen potilaan oi-

keus hyvän kuntoutuskäytännön mukaiseen kuntoutukseen.

Kantelua perustellaan myös erilaisten kuntoutusmuotojen yhdenvertaisuudella sekä sillä, että muutos rikkoi potilaiden oikeutta osallistua itseään koskevaan kuntoutukseen liittyvään päätöksentekoon.

– Jos lääkäri on kirjannut kuntoutussuunnitelmaani, että "kuntoutus ryhmämuotoisena kaksi kertaa viikossa", niin miksi minun pitäisi mennä yksilöterapiaan ja etenkin, jos en koe siitä hyötyväni? Tero kysyy.

– Ja mitä tarkoittaa suunnitelmiin kirjattu ryhmäkäynti? Kuntoutuminen ei tapahdu vain piipahtamalla ryhmissä. Käytännössä tämä linjaus tappaa mahdollisuuden aitoon psykoterapeuttiseen työskentelyyn vaativana lääkinällisenä kuntoutuksena, Eeva-Kaisa Leinonen arvelee.

Kantelussa kritisoidaan myös sitä, ettei Kela ole huomioinut ryhmäterapien lakkauttamisen vaikutuksia potilaisiin ja ryhmien dynamiikkaan.

Kantelussa vaaditaan, että ryhmäpsykoterapiota jatketaan ainakin vuoden 2026 loppuun, jotta ne eivät pääty vahingollisella tavalla.

Kantelun perusteeksi on kirjattu myös sosiaaliturva-asioiden muutosten hakulautakunnan aiempi linjaus siitä, ettei Kelan palveluvaukseen kirjoitettu vaativan lää-

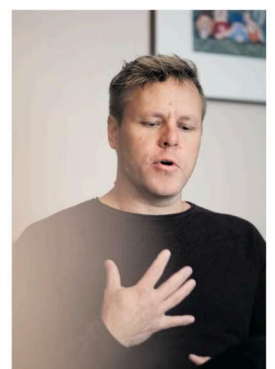
kinnällisen kuntoutuksen ryhmäpsykoterapian tuntimäärän vähentäminen noudata lakia.

Kantelun mukaan koko kuntoutusmuodon lakkauttaminen on sen tuntimäärän rajoittamista merkittävästi mittavampi toimenpide.

– Onko lakkauttamispäätös linjassa lakien, esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain ja potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain kanssa? kantelussa kysytään.

Kukin kantelun allekirjoittaja on joutunut kokemaan, että jo pelkästään Kelan terapia-asiakkaaksi pääseminen on valtava rulljanssi. Se vaatii voimavaroja ja hakemusten täyttämistä juuri silloin kun ihmisen pitäisi todistaa olevansa toimintakyvytön.

Moni on joutunut hakemaan evätyä terapiaoikeuttaan tai puoleen vähennettyjä terapiakäyntejään valitusprosessin kautta. Välillä siinä on onnistuttu, mutta tänä vuonna on useimmilla tullut seinä vastaan. Monen terapiat ovat vaa-

Vuosia ryhmäterapiassa käynyt **Lasse Kuurila** kokee, että ryhmän vuorovaikutus on opettanut hänelle hyväksyntää itseään kohtaan. "Tätä ei tapahdu yksilöterapiassa."

rassa päättävä Kelan lakkauttamispäätöksen takia.

Osalla kantelijoista on pitkä terapiahistoria, kuten Emilia, joka aloitti terapian jo 14-vuotiaana.

SANTERI KARJALAINEN

Psykoterapeutti Eeva-Kaisa Leinonen (keskellä) asiakkaat pelkäävät kuntoutumisprosessinsa katkeamista, jos Kela lakauttaa vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ryhmäterapiapian. Kuvassa myös Lasse Kuurila (vas.).

TERAPIA

Uusien sopimusten mukaiset terapiat vasta vuonna 2027

- Kela järjestää psykoterapiaa kuntoutuspsykoterapiana ja vaativana lääkinnällisenä kuntoutuksena.
- Kuntoutuspsykoterapia on tarkoitettu 16–67-vuotiaille, joilla mielenterveydenhäiriö uhkaa opiskelu- ja työkykyä. Tähtää opiskelu- ja työkyvyn tukemiseen.
- Psykoterapia vaativana lääkinnällisenä kuntoutuksena on tarkoitettu alle 65-vuotiaille, joilla on vamman tai sairauden vuoksi huomattavia vaikeuksia selviytyä arjen toiminnaissa ja osallistua niihin. Kuntoutuksen tarve kestää vähintään vuoden.
- Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ryhmäterapiat päättyvät vuoden 2025 loppuun.
- Viime vuonna vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ryhmäterapioiden kustannukset olivat vajaat 497 000 euroa.
- Uusien sopimusten mukaiset terapiat alkaisivat vuoden 2027 alussa, jolloin Kela mahdollistaa ryhmäkäynnit osana yksilöterapiota.

Lähde: Kela

”Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen ryhmäterapiapian kustannukset ovat vain vajaat 497 000 euroa vuodessa. Jos Kela hakee säästöjä, niin kyllä tämä terapiamuoto on äärimmäisen kustannustehokas, sillä tuloksetkin ovat vähintään yhtä hyviä kuin yksilöterapiassa”, Eeva-Kaisa Leinonen pohtii.

Miialla, joka on kärsinyt erityisesti sosiaalisten tilanteiden pelosta ja masennuksesta, ryhmäterapia-asiakkuutta tulee täyteen neljä vuotta ja Terolla kolmisen vuotta. Lasse Kuurila, on käynyt ryhmäterapiassa seitsemän vuotta. Hän hakeutui

terapiaan alun perin työuupumuksen ja masennuksen takia.

Kaikki aloittivat ensin yksilöterapiasta, jonka jälkeen he siirtyivät ryhmäterapiaan. Miia myöntää, että alussa ryhmään meno pelotti.

”

Ryhmän vuorovaikutus on ollut itselleni osa kasvuprosessia, jossa olen opetellut uudelleen minuksi.

Lasse Kuurila

– Vähitellen totuin ryhmään, ja nyt se tuntuu ainoalta vaihtoehdolta. On ihan eri asia jutella tavallisten ihmisten kanssa omista ongelmista kuin vain terapeutin kanssa. Olen edistynyt paljon ja oppinut, miten toisten ihmisten kanssa tulee olla. Elämäni on ihan

erilaista kuin ennen, Miia kertoo.

Emilia, joka on kokenut lukuisat yksilöterapiamuodot ja terapeutit, sanoo, että vasta ryhmäterapia on auttanut häntä kuntoutumaan.

– Minulla on paljon sosiaalisin tilanteisiin liittyviä haitallisia toimintamalleja. Ryhmässä nämä omat käyttäytymismallit tulevat ihan eri tavalla esille kuin yksilöterapiassa. Muiden ryhmäläisten tuella olen oppinut muuttamaan omia toimintatapoja enkä ajautunut enää elämässäni hankaliin tilanteisiin.

Kaikki ovat samaa mieltä siitä, että hoito vaatii aikaa, jotta kuntoutuminen olisi pysyvää. Näin on etenkin silloin, jos oireet ovat alkaneet jo vuosia ennen terapiaa.

Emilia kokee olevansa vasta alkumetreillä, ja Miia pelkää puuttavansa ilman terapiaa yksinäisyyteen ja syrjäytymiseen, samoin Tero.

– Kahtena ensimmäisenä vuonna en huomannut muutosta, mutta kolmannen vuoden aikana aloin todella hyötyä tästä, Emilia pohtii.

Lasse Kuurilalle ryhmäterapiapian loppuminen merkitsisi tärkeän kuntoutumisprosessin pysähtymistä, ehkä takapakkia.

Hän puhuu ryhmän korjaavasta mutta myös kasvattavasta vaikutuksesta.

– Ryhmän vuorovaikutus on ollut itselleni osa kasvuprosessia, jossa olen opetellut uudelleen minuksi ja alkanut kuunnella myös omia tarpeitani. Muiden mielihyväiden kautta olen alkanut ymmärtää myös niitä tunteita, joita minun pitäisi tuntea esimerkiksi kokemani epäoikeudenmukaisuuden takia.

Toistaiseksi ryhmäterapiapian jatko on vielä hämärän peitossa. Jos terapiamuoto loppuu Kelan tukemana, Eeva-Kaisa Leinosen asiakkaat joutuvat hakeutumaan jatkossa yksilöterapiaan. Kukaan haastatelluista ei haluaisi vaihtaa ryhmää yksilökäynteihin – eikä varsinkaan etsiä uutta terapeuttia. Se tuntuu jo ajatuksena liian raskaalta.

– Potilaan itsemääräämisoikeuden lisäksi tässä punnitaan nyt se, että voiko Kela kävellä lääkärinlainsuuntojen yli, Tero summaa.